

Thinget, som foretrakke, at ogsaa den Maade, hvorpaa Prøven skal bestemmes og bedømmes, bliver indsat i Loven, stemme imod mit Underændringsforslags sidste Deel, og de ærede Medlemmer, som ville, at den nærmere Bestemmelse om, paa hvad Maade den skal udføres og bedømmes, skal overdrages Kongen, ville behage at stemme ogsaa for den anden Deel af mit Underændringsforslag. Ifølge denne Afstemningsmaade foreligger der altsaa Valget imellem 3 forskellige Bestemmelser: for det Første, om Bestemmelsen om Prøver skal i Loven optages uden nogen Tidsbegrænsning eller med en vis Tidsbegrænsning, dernæst, om der i Loven skal bestemmes den almindelige Beskaffenhed, Prøven skal have, eller ikke, og endelig, om den Maade, hvorpaa Prøven ivoigt skal aflægges, skal optages i Loven, eller om det skal overdrages Kongen at afgjøre dette. Med Hensyn til hvad der kunde tale for at tage Prøven paa Tid, skal jeg for Diebliffet aldeles henholde mig til hvad der er anført af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad). Jeg har ikke Videre dertil at bemærke.

Ordføreren: I det forrige Møde troer jeg den hele Sag rykkede et overordentlig Skridt frem. Det vil være i den ærede Forsamlings Grindring, at der ikke hævdede sig en eneste Stemme for, at de nu bestaaende Indskrænkninger med Hensyn til Handel skulde vedblive at bestaa; der var ikke Tale om Handelsexamen, Drenges eller Svendear, og det var et stort Fremskridt. Et andet Fremskridt skete med Hensyn til Haandværkslaugene. Der hævdede sig ikke een Stemme for Bibeholdelsen af det tvungne Laugsvæsen, og jeg troer, at vi fra hine Forhandlinger kunne datere, at der ikke mere kan være Tale om det tvungne Laugsvæsen hos os. Imidlertid blev der saa at sige en Levning deraf tilbage. Der hævdede sig flere vægtige Stemmer for, at Duellighedsprøverne dog skulde bibeholdes. Denne Sag er kommen nærmere paa Tale idag, men selv af den meget korte Discussion idag troer jeg der fremgaaer et meget betydeligt Resultat, nemlig, at de gamle Grunde for Laugsvæsen og Duellighedsprøven ikke mere paaberaabes.

Man har ikke henstødt sig under Laugsvæsen privilegiet; man har ikke sagt, at Prøver vare nødvendige for at vedligeholde Duelligheden blandt Haandværkerne, at Publicum behøvede en Garanti o. s. v.; men de ærede Herrer, som ville have Duellighedsprøver, have saa at sige forskandset sig i nye Positioner. Jeg skal stræbe at følge disse Herrer i disse Positioner; jeg troer ikke, at nogen af dem er saa vanskelig, at den jo, som vore Soldater sagde i Krigen, „kan ta'es". Jeg skal først vende mig til det ærede Medlem for Svendborg Amts 6te Valgkreds (J. A. Hansen). Han har ikke nærmere udviklet sine Grunde idag, men henholdt sig til sine tidligere Grunde, og det var med saa Ord, at Duellighedsprøven skulde bibeholdes for at modarbejde Capitalens fordærvelige Indfyldelse. Jeg skal ikke gjentage hans Vittinger i det Entelte; de ærede Herrer vide jo, hvad jeg sigter til. Jeg troer ikke, det her er Stedet at holde statsøkonomiske Foredrag over Capitalens Betydning og dens Forhold til Arbeidet; jeg skal ikke opstille noget Princip, for deraf at deducere det efter min Overbeviisning Urigtige i, at Capitalen skulde virke fordærvende; men jeg vil alene appellere til den sunde Fornuft. Jeg skal da tillade mig en Sammenligning, som jeg troer ligger os Alle nær. Lader os vende os til Agerbruget, lader os tænke os en vis Egn, hvor der boer Bønder — vi holde os her alene til Smaaafolk — lader os tænke os, at en Entelt af disse ved Hjælp af en større Capital seer sig istand til at producere bedre Korn, bedre Smør, bedre Ost end de Andre. Nu er det vel meget muligt, at de andre Agerbrugere i Egnen derved ville faae deres Varer mindre godt betalt; noget Lignende kan maaskee ogsaa blive Tilfældet i Kjøbstæderne; men jeg troer dog ikke, Nogen vil sige, at det er skadeligt for Agerbruget i det Hele eller for Landmanden i det Hele, eller endnu mindre for Landet i det Hele, at der kommer Capitaler til Agerbruget. Vi maae jo vel erindre, at den lovgivende Magt — og Rigsdagen er jo en Deel deraf — hverken maa stille sig alene paa Kjøbstædernes eller Landets, eller alene de nuværende Haandværkeres, eller Consumenternes, men paa det almindelige Bøls fælles Standpunkt;